

DOI 10.31651/2524-2660-2019-4-36-42
ORCID 0000-0001-7797-3466

МЕДИНСЬКА Аліна Валентинівна,

аспірантка, Хмельницький національний університет
e-mail: medunya1@gmail.com

УДК 380.014:[37.011.3-051:81'243](44)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ФРАНЦІЇ

Проаналізовано нормативно-правову базу вдосконалення професійного розвитку вчителів іноземних мов Франції, яка однією з перших країн започаткувала післядипломну освіту та створила для цього законодавчу основу.

Схарактеризовано головний регулятивний документ, на якому базується функціонування всієї педагогічної системи, – Кодекс про освіту, який є основою для розроблення низки правових документів, що регулюють професійний розвиток вчителів як державних службовців, вчителів-початківців, досвідчених вчителів першого і другого ступенів, тренерів курсів підвищення кваліфікації.

Виокремлено суттєве підґрунтя у правовому полі, яке визначає підходи до викладання іноземних мов в середніх закладах освіти.

Акцентовано увагу на тому, що нормативно-правова база даної галузі орієнтована на Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти та звіти міжнародних опитувань Організації економічного співробітництва та розвитку.

Ключові слова: професійний розвиток; вчителі іноземних мов; неперервна освіта; законодавство; нормативно-правова база; Кодекс про освіту; підвищення кваліфікації.

Постановка проблеми. Організація професійного розвитку педагогічних працівників, як і будь-яка інша діяльність держави, потребує належного законодавчого регулювання, тому встановлення правових норм і забезпечення їх реалізації є

невід'ємною складовою державної освітньої політики, яка визначає вимоги до рівня професійної підготовки, компетентностей та прав педагогічних працівників, пов'язаних з їх кар'єрним та особистісним розвитком [1]. Будь-яка загальнонаціональна стратегія неможлива без відповідної нормативно-правової бази. На сучасному етапі реформування вітчизняної системи освіти виникає необхідність вивчення зарубіжного досвіду країн з успішним впровадженням реформ у період сьогодення.

Франція – одна із європейських країн, яка проводить активну політику з міжнародного співробітництва у сфері освіти [2]. У статті ми проаналізуємо нормативно-правову основу для професійного розвитку вчителів іноземних мов французьких середніх закладів.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення чинного законодавства Франції, спрямованого на вдосконалення професійного розвитку вчителів іноземних мов, в умовах сучасного реформування післядипломної освіти у період впровадження в Україні нової української школи, що вимагає нових підходів до безперервної освіти в процесі підвищення кваліфікації вітчизняних вчителів іноземних мов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що суттєвий внесок у дослідження провідних напрямів сучасної реформи вищої педагогічної освіти Франції зробили такі вітчизняні вчені, як А. Зязюн, В. Лащихіна, А. Максименко, О. Матвієнко, М. Пальчук, Т. Харченко та ін. Законодавче забезпечення післядипломної освіти дорослих та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів Франції розглядали Л. Лук'янова, Ю. Несін, проте не було проаналізовано нормативно-правову базу організації професійного розвитку вчителів іноземних мов.

Мета статті. Здійснити детальний аналіз та систематизувати чинні нормативно-правові документи законодавства Франції, на основі яких базується професійний розвиток вчителів іноземних мов.

Виклад основного матеріалу дослідження. Франція має тривалу історію та багаті традиції у сфері освіти дорослих, відображені у відповідному законодавстві. Ідея післядипломної освіти вчителів була оформлена в документі – загальному плані Ж. Кондорсе («Plan général de J. Condorcet»), представленому Комітетом з освіти Національної асамблеї в 1792 році. Отже, Франція стала першою у світі державою, де офіційно було проголошено концепцію післядипломної освіти. Необхідність неперервного поповнення знань стало основою формування французької системи післяди-

пломної освіти в наступні роки і століття [3–4].

У 1968 р. було укладено угоди Гренделя [5]. Провідними цілями угод були:

- задоволення проблем підприємств у кваліфікованій робочій силі;
- задоволення особистих прагнень щодо індивідуального розвитку;
- подолання нерівності в освіті.

Результатом попередніх перемовин і підписання цих угод стало укладання Національної міжгалузевої угоди (ANI) від 9 липня 1970 р. [6]. Це був перший офіційний документ щодо професійної освіти, який заклав законодавчі підвалини для спільного керування соціальними партнерами системою неперервної освіти і ввела професійну освіту у сферу трудового права.

Таким чином, у зв'язку із зрослими потребами в освіті дорослих і пропозиціями теоретиків неперервної освіти Франції було здійснено підготовку урядових рішень, що регулюють систему навчання і професійного розвитку. Ця робота сприяла розробленню й прийняттю одного з перших у світі законів про неперервну освіту [2].

На початку XXI століття підґрунтя для освітніх реформ ініціюється і підтримується на державному та регіональному рівнях. Продуктивність професійного розвитку педагогічних кадрів залежить від напрямку руху національних адміністративних та правових структур. Отже, для теоретичного узагальнення, переосмислення і концептуалізації досліджуваної теми, а також для предметного вивчення ключових передумов професійного розвитку вчителів іноземних мов Франції, нами було відібрано та проаналізовано основні документи з питань освітніх реформ, ініціатив, організації та регулювання роботи з вдосконалення якості вищезазначених педагогічних послуг.

У період сьогодення право на освіту визначається на конституційному рівні, його фундаментом є Конституція та Кодекс про освіту. Сутність права на освіту полягає в можливості кожного розвивати свою особистість, підвищувати рівень початкової і безперервної підготовки, включатись у суспільне і професійне життя, виконувати своє громадське призначення. Французьке законодавство носить публічний характер освіти. Зокрема, воно проголошується первинним національним пріоритетом, а організація публічної безкоштовної та світської освіти на всіх рівнях визначається обов'язком держави [7].

Кодекс про освіту Франції введений у дію ордонансом Президента Французької Республіки і є основою та головним регулятивним документом, на якому базується

функціонування всієї педагогічної системи. У Франції кодифікація розуміється як збір, об'єднання постійно чинних правових норм, що відносяться до певної сфери суспільних відносин, саме тому кодекс не створює нові правила, а пояснює лише існуюче право. [2].

Згідно статті L312-9-2 Кодексу про освіту, яку було змінено Законом N 2019-791 від 26 липня 2019 року – ст. 14 «...кожен учень з першого класу початкової школи вивчає іноземні мови. Кожна академія сприяє вивченню мов країн, з якими діють угоди про регіональне співробітництво. Необхідно забезпечити наступність навчання іноземних мов між початковою та середньою школою.» Окрім викладання іноземних мов, учні можуть отримати користь від вивчення мов національних меншин [7].

Нова редакція вищезазначеного кодексу вимагає нових підходів до здійснення підготовки та професійного розвитку вчителів іноземних мов.

Курси підвищення кваліфікації педагогічних кадрів Франції організуються у вищих національних інститутах викладання та освіти (Instituts nationaux supérieurs du professorat et de l'éducation), що були створені на базах вищих шкіл викладання та освіти (Écoles supérieures du professorat et de l'éducation) у 2019 році, в Національному Центрі педагогічних наук (Centre national des études pédagogiques), а також в громадських організаціях, які надають відповідні освітні послуги. Кодекс визначає завдання та організацію вищевказаних навчальних закладів, констатує права і обов'язки держави та департаментів.

Відповідно до статей L. 122-5 – D122-7, завданням державної служби освіти є продовження освіти для дорослих та створення сприятливих умов для надання кожній особі можливості після початкової підготовки, а також, згодом, відновити або продовжити навчання [7].

Книга III Кодексу про освіту Французької Республіки докладно описує організацію вивчення іноземних мов в навчальних закладах в рамках Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [8], окреслює роботу академічної комісії з контролю за їх дотриманням, визначає фахівців з освіти, які зобов'язані вдосконалювати професійний розвиток в галузі викладання іноземних мов [7].

Окремий підрозділ кодексу присвячено функціонуванню «Мережі Канопе». Це загальнодержавна установа адміністративного характеру, створена під патронатом міністра освіти для підтримки і супроводу педа-

гогічних кадрів. Завданнями мережі є розробка освітніх ресурсів; сприяння їх використанню; початковій підготовці; підвищенню кваліфікації педагогічних працівників; підтримці всіх членів освітньої спільноти, зокрема, доповнення до академічного навчального процесу у вищих національних інститутах викладання та освіти.

Професійний розвиток вчителів іноземних мов здійснюється в загальній системі післядипломної освіти педагогічних кадрів Франції. Наступні чинні документи, які, на нашу думку, варті уваги у вивченні передумов досліджуваної теми, доповнюють Кодекс про освіту або координують засоби його виконання.

Вчителі всіх рівнів освіти в державному секторі (від дошкільної до вищої) є держслужбовцями. Відтак, професійний розвиток здійснюється в рамках нормативно-правової бази для державних служб. Слід відзначити наступні документи:

– Закон № 83-634 від 13 липня 1983 р. «Про права та обов'язки державних службовців».

– Закон № 84-16 від 11 січня 1984 р. «Про законодавчі положення про державну службу».

– Закон № 2016-483 від 20 квітня 2016 року «Про деонтологію і права та обов'язки державних службовців».

– Закон № 2007-148 від 2 лютого 2007 р. Про модернізацію Державної служби.

– Постанова від 15 жовтня 2007 року № 2007-1470 внесена зміни до Постанови від 22 грудня 2016 р. № 2016-1804 про безперервну освіту державних службовців держави.

У світовому освітньому просторі науковцями досліджено стадії професійного розвитку вчителів-початківців і доведено ефективність наставництва як одну із умов його реалізації. [9] Законодавством Франції розроблено детальну нормативно-правову базу для супроводу та державної підтримки молодих педагогічних працівників, вчителів із труднощами, взаємодопомоги в колективі з боку сертифікованих вчителів. Законом № 97-940 від 16 жовтня 1997 р. «Про розвиток діяльності з працевлаштування молоді» та Указом від 12 лютого 2007 р. «Про порядок здійснення та визначення діяльності, що не є викладацькою освітою та навчанням, яку можуть використовувати певні викладачі другого рівня» закріплено види підготовки і супроводу вчителів-початківців та підтримку вчителів з професійними труднощами.

Указом № 2008-926 від 12 вересня 2008 року «Про встановлення премій при отриманні першого місця роботи педагогічної і

психологічної служб національної освіти» визначається порядок виплати фінансової допомоги на початку кар'єри для підняття мотивації до професійного розвитку молодих фахівців у сфері освіти.

До 2010 року національна освіта характеризувалась непохитним розривом між середньою і вищою, з одного боку, та недостатнім супроводом досвідченими вчителями вчителів-стажерів, з іншого. Внаслідок цього було проведено реформу, яка закріпила відповідальність наставників за своїх підопічних на законодавчому рівні. Міністерський циркуляр № 2010-037 від 25 лютого 2010 р. описує систему прийому, супроводу, навчання вчителів першого і другого ступенів та визначає педагогічні кадри з підготовки стажистів. Проте, вчитель може стати тренером для стажера тільки на добровільній основі. Пункт 2.2.3 циркуляра зазначає: «Вибір тренерів, які беруть участь у наставництві в коледжах та середніх школах, що проводять набір слухачів, матимуть своїх посередників або близьких досвідчених викладачів та волонтерів» [10].

Циркуляр n°2010-103 від 13 липня 2010 року констатує повноваження педагогічного радника другого ступеня в середній школі, який бере участь в підготовці вчителів-стажерів [11]. Перелік завдань вчителів-наставників визначено пунктом 3 додатку до Указу від 12 лютого 2007 року «Навчання та підтримка інших вчителів»:

- підтримка контролюючого органу;
- тьюторство для вчителів-початківців;
- академічна організація навчання вчителів;
- діяльність, пов'язана з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- супровід та підтримка вчителів з професійними труднощами.

Наказом від 22 серпня 2014 р. роз'яснено процедуру призначення викладачів для шкільних стажерів: стажування, оцінювання та термін роботи, а також призначення особистих наставників для стажування вчителів другого рівня: стажування, оцінювання. Доповнення про оцінювання та перебування на посаді особистих наставників було викладено у примітці № 2016-070 від 26 квітня 2016 р. [12].

Найглибшою та найдетальнішою, на нашу думку, є нормативно-правова база для професійного розвитку вчителів Франції в системі підвищення кваліфікації. Держава впевнено крокує шляхом постійного вдосконалення педагогічних компетенцій вчителів та покращення організаційно-педагогічних умов професійного розвитку. Їх регулюють наступні документи:

- Закон № 92-675 в новій редакції від 17 липня 1992 р. «Про положення, що стосуються учнівства, професійної підготовки та зміни Трудового кодексу».

- Наказ від 11 липня 2006 року № 2006-830 «Про загальну базу знань і навичок та внесення змін до Кодексу про освіту».

- Циркуляр № 2010-105 від 13 липня 2010 р. «Про навички, які мають здобути вчителі, документалісти та педагогічні радники».

- Циркуляр № 2011-042 від 22-3-2011 «Про орієнтації на підвищення кваліфікації педагогічних працівників Міністерства національної освіти» [12].

- Наказ від 1 липня 2013 року «Про перелік компетенцій вчителів та інших фахівців освітньої сфери».

- Наказ від 22 серпня 2014 р. «Про стажування сертифікованих вчителів агреже: умови стажування, оцінювання та стажування».

- Указ від 22 грудня 2014 р. «Про сертифікацію вчителів та тимчасові сертифікати / Приватні навчальні заклади за контрактом: Методи завершення та оцінювання».

- Примітка № 2015-055 від 17 березня 2015 р. «Про порядок оцінювання випробувального періоду та терміну перебування педагогічних працівників національної освіти».

- Міжгалузевий циркуляр від 8 квітня 2015 року «Щодо впровадження учень у непромислового та комерційного державного сектору».

- Циркуляр 2016-087 від 10 червня 2016 р. «Про оцінку педагогічних працівників на контрактній основі або з тимчасовими ліцензіями у приватних навчальних закладах».

- Циркуляр n° 2016-115 від 19 серпня 2016 року «Про умови дистанційної освіти для вчителів шкіл».

- Рекомендації Ради Європейського Союзу від 22 травня 2018 року «Про ключові компетенції у навчанні впродовж життя (2018 / С 189/01)».

Документи, що детермінують місії вчителів та працівників освіти першого та другого ступеня ми виділили окремим блоком:

- Декрет № 2008-775 від 30 липня 2008 р. «Щодо обов'язків служби та місій викладачів першого ступеня».

- Постанова 15 червня 2012 року «Про повноваження вчителів, вчителів-документалістів, педагогічних радників».

- Указ № 2014-940 від 20 серпня 2014 року «Про службові обов'язки та завдання міського складу педагогічних працівників,

які здійснюють державний заклад середньої освіти».

– Циркуляр № 2015-112 від 15 липня 2015 року «Щодо місій викладачів приватних навчальних закладів другого ступеня за контрактом» [12].

Одним із найвищих етапів та найвагоміших внесків в професійний розвиток вчителів Франції є підготовка тренерів, які беруть участь в наставництві та курсах підвищення кваліфікації. Нормативно-правова база для підготовки тренерів є одним із чинників якості освіти. Її забезпечують наступні правові акти:

– Указ № 85-88 від 22 січня 1985 року «Про закріплення процедури призначення на посаду вчителя чи викладача у навчально-виховних закладах зі змінами та доповненнями».

– Декрет № 2008-775 від 30 липня 2008 р. «Щодо обов'язків служби та завдань вчителів першого ступеня».

– Циркуляр № 2010-103 від 13 липня 2010 р. «Щодо місій вчителів, які навчають консультантів, що сприяють навчанню вчителів-стажерів у середніх школах».

– Циркуляр № 2010-104 від 13 липня 2010 р. «Щодо місій головних тренерів та тимчасових викладачів».

– Постанова від 20 липня 2015 року № 2015-883 «Про функцію головного тренера та педагогічного радника першого ступеня» та внесення змін до Указу № 2008-775 від 30 липня 2008 року «Про зобов'язання з обслуговування викладачів першого ступеня».

– Циркуляр n° 2016-148 від 18 жовтня 2016 р. «Про місію тренерів першого та другого ступенів».

Для зайняття посади тренера у французьких школах недостатньо бути тільки досвідченим висококваліфікованим фахівцем. Реформа 2015 року врегулювала процес підготовки тренерів для стажерів середніх шкіл у педагогічно-правовому полі. Для отримання сертифіката тренера були створені організації CAFIPEMF (Certificat d'aptitude aux fonctions d'instituteur ou de professeur des écoles de maître formateur) першого ступеня – свідоцтво про придатність до обов'язків майстра-тренера, і CAFFA (Certificat d'aptitude aux fonctions de formateur académique) другого ступеня – свідоцтво про придатність до виконання функцій академічного тренера, згідно нижченаведених документів:

– Наказ від 20 липня 2015 року «Про створення організації CAFIPEMF».

– Циркуляр 2015-109 від 21 липня 2015 року «Про організацію роботи CAFIPEMF».

– Наказ від 20 липня 2015 р. «Про організацію організації CAFFA».

– Циркуляр 2015-110 від 21 липня 2015 року «Про організацію CAFFA».

– Указ № 2015-885 від 20 липня 2015 року, що встановлює умови призначення педагогічних працівників вищого рівня та педагогічних радників на посаді академічного тренера.

У додатках 1 і 2 до циркулярів від 21 липня 2015 року визначено орієнтир професійних навичок для тренера та підсумок набуття навичок кандидата CAFIPEMF / CAFFA.

Із впровадженням сертифікації у 2015 р., уряд провів скорочення тренерів першого та другого ступеня. Наказом від 28 липня 2015 року встановлено скорочення послуг майстрів-тренерів і викладачів другого рівня та коригування робочого часу педагогічних радників, які виконують функції академічних тренерів [12].

Рік 2019 – новітній етап реформ французької освіти. Про зміни, що стосуються професійного розвитку та неперервної освіти, свідчать нижченаведені законодавчі акти.

Закон від 28 липня 2019 р. «Про школу довіри» створює Вищі національні інститути викладання та освіти (INSPE).

На початок 2019–2020 навчального року впроваджено 3-річний курс допрофесіоналізації для студентів, починаючи зі ступеня бакалавра, щоб дозволити прогресивний вступ до викладацької професії; змінено моделі магістратури та конкурс з підбору персоналу. Переможців конкурсу по прийому на роботу призначають на посаду випробувальним терміном, про що свідчить циркуляр № 2019-036 від 11 квітня 2019 року «Умови призначення та організації року стажування: лауреати конкурсів з найму магістрів приватних навчальних закладів першого та другого ступеня за контрактом».

Приміткою № 2019-064 від 25 квітня 2019 року роз'яснено умови призначення на посаду особи-стажера учасника конкурсу та професійних іспитів другого ступеня [12].

Особливої уваги з боку уряду приділено вдосконаленню професійного розвитку в системі післядипломної освіти вчителів та викладання іноземних мов. У вищезгаданих Рекомендаціях Ради Європейського Союзу від 22 травня 2018 зазначається: «Викладання мови все важливіше для сучасних суспільств, за основу успішного міжкультурного розуміння та співпраці прийнято Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти (CEFR). Ця рамка допомагає визначити ключові елементи ком-

петентності та підтримати процес навчання. Вона також є основою визначення мовних навичок, особливо тих, що стосуються іноземних мов, визначено їх перелік» [13].

Вищезгадані Рекомендації Ради Європи та звіт міжнародного опитування щодо викладання та навчання в країнах Організації економічного співробітництва та розвитку TALIS, які досліджують різні аспекти професіоналізму вчителя та шкільного керівника в усіх системах освіти, за 2018 рік покладено в основу редакції нових правових документів з метою вдосконалення професійного розвитку вчителів.

Циркуляр n°2019-133 від 23 вересня 2019 року закріплює напрями генерального плану післядипломної освіти педагогічних кадрів на 2019–2022 рр. Його стратегічним викликом є здійснення навчальних заходів з вдосконалення підготовки тренерів у тісній співпраці з учбовими підрозділами.

Наказ № 2019-935 від 6 вересня 2019 року «Про встановлення надбавки за навчання для вчителів національної системи освіти в рамках курсів підвищення кваліфікації під час занять на канікулах» був підписаний міністром національної освіти з метою підвищення мотивації вчителів до професійного розвитку [12].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Виходячи з вищевикладеного, у Франції із розвитком суспільства відбувається реформування освітнього законодавства, нормативно-правові акти створюються у короткий період на основі результатів соціологічних досліджень та міжнародних опитувань. Професійний розвиток вчителів іноземних мов забезпечено суттєвим законодавчим підґрунтям. Орієнтацію на Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [8] та Рекомендації Ради Європейського Союзу (2018) щодо ключових компетентностей впродовж життя, в яких важливим пунктом є викладання і вивчення іноземних мов, закріплено нормативно-правовою базою. Новітні документи за 2019 рік є дієвими інструментами впровадження реформ з вдосконалення професійного розвитку вчителів іноземних мов. Дослідження засобів практичного виконання вищевказаних нормативно-правових актів в системі освіти Франції, а також здійснення порівняльно-педагогічного аналізу із законодавчим забезпеченням професійного розвитку вчителів іноземних мов в Україні вбачаємо на перспективу.

Список бібліографічних посилань

1. Пахомова М. В. Удосконалення механізмів державного управління професійним розвитком педагогічних працівників у системі неперервної освіти: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.0. Київ: Дон. держ. ун-т упр, 2018. 244 с.

2. Янішевська К. Д., Уткіна М. С. Характеристика законодавства в освітній сфері України та Франції: порівняльний аналіз. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. Вип. 5. Том 2. 2014 С. 266–270. URL: http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo05/part_2/57.pdf
3. World Education Report. 1998: Teacher and Teaching in a Changing World. Paris: UNESCO Publishing, 1998. 174 p.
4. Несін Ю. М. Система підвищення кваліфікації вчителів у Франції: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Херсон: Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська акад. непер. освіти», 2012. 254 с.
5. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід. Київ: ДКС-Центр, 2017. 147 с. URL: http://www.dvv-international.org.ua/fileadmin/files/easternneighbors/Ukraine_pics/ukraine_2/publications_new_Ukraine/Ledislative_regul_of_AE_2017_code.pdf
6. 9 juillet 1970, premier ANI sur la formation permanente. URL: <http://www.clesdusocial.com/9-juillet-1970-premier-ani-sur-la-formation>
7. Code de l'éducation. Version consolidée au 29 novembre 2019. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=CFDFB419988936E7EB436734A863E11E.tplgr24s_1?idSectionTA=L EGISCTA000027682795&cidTexte=LEGITEXT000006071191&dateTexte=20191119
8. Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer (CECR), 2003. URL: <https://www.coe.int/fr/web/common-european-framework-reference-languages>
9. Зембицька М. В. Педагогічне наставництво у системі середньої освіти США: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль: Терн. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, 2015. 312 с.
10. Dispositif d'accueil, d'accompagnement et de formation des enseignants stagiaires des premier et second degrés et des personnels d'éducation stagiaires. Bulletin officiel. 2010. 13, 1. URL: <https://www.education.gouv.fr/cid50946/menh1005426c.html>
11. Professeurs, documentalistes et conseillers principaux d'éducation. Cahier des charges de la formation, Bulletin officiel de l'éducation nationale. 2012. 29, 19. URL: https://www.education.gouv.fr/pid25535/bulletin_officiel.html?cid_bo=60170
12. Formation des enseignants: les textes de référence. URL: <https://www.education.gouv.fr/cid55578/mene1100119c.html>
13. Journal officiel de l'Union européenne, 4.6.2018. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

References

1. Pakhomova, M. V. (2018). Improvement of mechanisms of state management of professional development of pedagogical staff in the system of continuous education (PhD dissertation). Kyiv: Donetsk State University (in Ukr.).
2. Yanishevskaya, K. D., Utkina, M. S. (2014) Characteristics of legislation in the educational sphere of Ukraine and France: a comparative analysis. Scientific Bulletin of Kherson State University. Legal Sciences Series. 5 (2), 266–270. Retrieved from http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo05/part_2/57.pdf
3. World Education Report (1998). Teacher and Teaching in a Changing World. Paris: UNESCO Publishing, 174 p.
4. Nesin, Y. (2012) The Teacher Training System in France. (PhD dissertation) Kherson: Municipal Higher Educational Institution “Kherson academy of continuing education” (in Ukr.).
5. Lukyanova, L. (2017) Legislative Support for Adult Education: Foreign Experience. Ukrainian

- Association for Adult Education. Kyiv: DKS-Center. Retrieved from http://www.dvv-international.org.ua/fileadmin/files/easternneighbors/Ukraine_pics/ukraine_2/publications_new_Ukraine/Ledislative_regul_of_AE_2017_code.pdf
6. 9 juillet 1970, premier ANI sur la formation permanente (1970). Retrieved from <http://www.clesdusocial.com/9-juillet-1970-premier-ani-sur-la-formation>
  7. Code de l'éducation (2019). Version consolidée au 29 novembre 2019. Retrieved from https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=CFD_FB419988936E7EB436734A863E11E.tplgfr24s_1?i_dSectionTA=LEGISCTA000027682795&cidTexte=LEGITEXT000006071191&dateTexte=20191119
  8. Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer (CECR) (2003). Retrieved from <https://www.coe.int/fr/web/common-european-framework-reference-languages>
  9. Zembitska, M. (2015). Pedagogical mentoring in the US secondary education system (PhD dissertation). Ternopil: Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
  10. Dispositif d'accueil, d'accompagnement et de formation des enseignants stagiaires des premier et second degrés et des personnels d'éducation stagiaires (2010). Bulletin officiel. 13, 1. Retrieved from <https://www.education.gouv.fr/cid50946/menh1005426c.html>
  11. Professeurs, documentalistes et conseillers principaux d'éducation (2012). Cahier des charges de la formation. Bulletin officiel de l'éducation nationale. 29, 19. Retrieved from https://www.education.gouv.fr/pid25535/bulletin_officiel.html?cid_bo=60170
  12. Formation des enseignants: les textes de référence. Retrieved from <https://www.education.gouv.fr/cid55578/mene1100119c.html>
  13. Journal officiel de l'Union européenne (2018). 4, 6. Retrieved from [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN).

MEDYNSKA Alina,

postgraduate student, Khmelnytskyi National University

REGULATORY FRAMEWORK FOR PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS IN FRANCE

Summary. *Introduction.* The article studies the regulatory framework for improving the professional development of foreign language teachers in France, one of the first countries that started postgraduate education and created the legislative basis for it.

The purpose of the work is to thoroughly analyze and systematize the current regulatory documents of the French legislation, the basis for professional development of foreign language teachers.

Results. In France, with the development of society educational legislation is reforming, regulatory acts are created in a short period based on the results of sociological research and international surveys. Nowadays, the main regulatory document on which the functioning of the entire pedagogical system is based is the Code of Education; a number of legal documents regulating the professional development of teachers as civil servants, beginner teachers, experienced first and second-rate teachers, trainers of advanced training courses have been composed. Professional development of foreign language teachers is provided with substantial legislative base. Orientation to Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR) and the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning (2018) on foreign languages teaching and learning, developed owing to The Teaching and Learning International Survey (TALIS),

are enshrined in the legal framework. Newest documents developed in 2019 are effective tools for implementing reforms to improve the professional development of foreign language teachers at present.

Originality. Legislative support for postgraduate adult education and advanced training of French teaching staff has been considered by scholars, but the legal framework for the professional development of foreign language teachers has not been analyzed.

Conclusion. To sum up, a substantial background in the legal field was given to teaching foreign languages in secondary education. The regulatory framework of this branch is focused on the results of International Surveys by Education and of the Organization for Economic Cooperation and Development and The Common European Framework of Reference for Languages. We see the prospects for the practical implementation of the above-mentioned normative acts in the French education system, as well as for the comparative pedagogical analysis with legislative support for the professional development of foreign language teachers in Ukraine.

Keywords: professional development; foreign language teachers; continuing education; legislation; regulatory framework; Code of Education; advanced training.

Одержано редакцією 29.11.2019
Прийнято до публікації 10.12.2019